

Kort historik om Hannäs skolors uppgång och fall.

1762 utställde riksdagen ett kungligt brev till Linköpings konsistorium med uppmaning, att varje församling behövde ett särskilt skolhus och en anställd skolmästare med "ett någorlunda hyggligt arvode. Detta brev kom till Hannäs sex år senare, 1768.

1769 i mars hade Hannäs sockenstämma. I protokollet försäkras om "*Sakens högviktiga angelägenhet*". De hade inte råd att bygga ett särskilt skolhus, men de skulle försöka med, att en med dem bekant man undervisa församlingens barn.

1770 i april står i ett stämmoprotokoll, att man inrymt en skolkammare i ett hus som församlingen har byggt i Klockarbolet.

1824 uppfördes ett timrat tvåvåningshus till bostad till klockaren Fredrik Landstedt. När han senare blev skolmästare använde han övervåningen som skollokal. Även hans ersättare fortsatte undervisningen i huset tills Fredriksbergs skola var byggd 1871. Fredrik Landstedt fick ge sitt namn till skolan. Från 1861 användes huset även som socknens fattigstuga.

Fredriksbergs första skolhus

1830 åtog sig Thure Ekenstam, komminister i Hannäs, att gratis undervisa barnen två terminer om året, när församlingen skaffat nödiga böcker. En skolfond bildades där varje hemmansägare och brukare skulle betala till fonden efter visst system. De medellösa barnen behövde inte betala skolarvode, utan det togs ur fonden. Det tog fem år innan fonden var tillräckligt stor, att de kunde anställa en sockenskolmästare.

1836 anställdes den förste sockenskolmästaren Erik Landers. Han var ambulerande och undervisade på tre eller fyra olika ställen i socknen., han kom i tur och ordning till ett lämpligt hus som ingick i en rote. Man delade in socknen i fem rotar, geografiska områden, för att ge barnen kortast möjliga skolväg, vilka ändå blev långa.

1846 togs Hannäs första byggda skolhus i bruk i Hällingsfall. Ett tvåvåningshus med en skolsal på nedervåningen och lärarbostad på övervåningen. Undervisningen pågick under vårterminen medan den under höstterminen hölls i Fredriksberg. 1878 anställdes en fast lärare.

Hällingsfalls skola med småskolehuset till höger

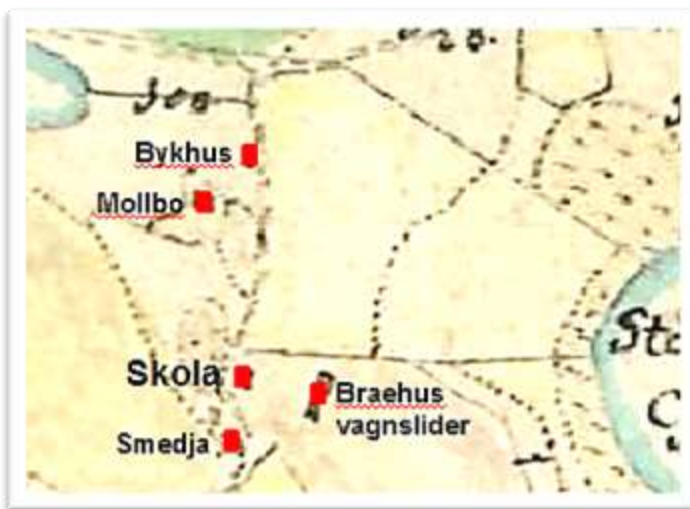
Småskolehuset byggdes 1886.

Innan småskolehuset var byggt, hölls småskola i en stuga i Valla. Stugan kallades Fyrfållan, då den var delad i fyra fållor. Stugan som nu är riven.

Skolan upphörde 1932 då eleverna flyttades till de nybyggda skolorna i Rumhult och Holmbo.

1868 anställdes Hannäs första småskollärarinna Clara Borg. Den tid hon undervisade i Grävsätters rote, avlönades hon av Hugo Beyer, även han en stor skolvän. Skolan i Grävsätter låg i kröken bakom smedjan, på höger sida om vägen till Lugnet. Den är borta.

Skolhuset i Grävsätter inritat på kartan från 1874

1870-tal fanns en småskola i Fåfalla, i en stuga på Larssonsgården. Stugan är borta.

1870-tal fanns Rumhults småskola. Den låg mitt för Axel Nilssons och är riven.

Till vänster om dagens skolhus ses Slöjdskolehuset (matsal idag), och till höger Fredriksbergs första skolhus, som blev fattighus.

1872 byggdes Fredriksbergs skola med ett klassrum och lärarbostad på övervåningen. Slöjdskolehuset (dagens matsal) uppfördes 1898 av den gamla rivna prästgårdsbyggnaden vid Klockarbolet. Den kommunala skolverksamheten upphörde 1996, men skolbarnen kunde ett år senare börja i Hannäs Friskola 1997. De sista skolklasserna lämnade skolan 2009. Skolan är fortfarande i bruk, men som förskola och frita.

Vid sänkning av innertaket i den norra skolsalen år 2000, hittades en hälsning på en takbräda: *"Målaren Evert Elof Allan Berling spände detta tak den 5-1-1922, gudda på er ni som spänner nästa gång."*

1880 höstterminen startade undervisningen i Dagsbergs skola i Rumma. Då flyttade småskolan i Rumma rote från August Carlssons stuga i Mörtebäck in i det nya skolhuset, som nyttjades tills ett nytt skolhus stod klart 1928.

Dagsbergs första skolhus

1888 uppfördes Sockenhuset av överblivet virke från kyrkbygget. Det var ett kombinerat småskole-sockenhus och församlingshem.

Småskolan i Fredriksberg flyttades till Sockenhuset 1889, och tillbaka till Fredrikberg 1957.

Sockenhuset med småskola

1928 byggdes det ett nytt ståtligt skolhus i Dagsberg, med två lärosalar. Det gamla skolhuset omändrades till lärarbostad. Skolan användes fram till 1965.

Dagsbergs skola

Rumhults skola ...

... och interiör i klassrum

1932 byggdes Rumhults skola, med ett klassrum och en lärarbostad. Skolan lades ned 1965.

Holmbo skola

1932 byggdes Holmbo skola, som hade två klassrum och två lärarbostäder. Skolan lades ned 1971.